

BOSNA I HERCEGOVINA
Agencija za razvoj visokog
obrazovanja i osiguranje
kvaliteta/kvalitete
Banja Luka

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
Агенција за развој високог
образовања и обезбјеђивање
квалитета
Бања Лука

Agency for Development of Higher Education and Quality Assurance

Broj: MM 05-33-1-1109 -7/12
Datum: 25.2.2013. godine

Na temelju članka 49. stavak 1. alineja 5. Okvirnog zakona o visokom obrazovanju u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine, br. 59/07 i 59/09), u postupku akreditacije visokoškolske ustanove „Univerzitet za poslovne studije“, Banja Luka, a po zahtjevu Agencije za akreditaciju visokoškolskih ustanova Republike Srpske, na temelju mišljenja Povjerenstva stručnjaka koje daje ocjenu i obavlja pregled kvalitete i daju preporuke o akreditaciji visokoškolskih ustanova, ravnatelj Agencije za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta donosi:

PREPORUKU O AKREDITACIJI

1. Uvod

Povjerenstvo stručnjaka koje daju ocjenu i obavlja pregled kvalitete i daje preporuke o akreditaciji visokoškolskih ustanova – „Univerziteta za poslovne studije“, Banja Luka (u daljem tekstu: Povjerenstvo) je imenovano od strane Agencije za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvalitete, Rješenjem broj: MV 05-33-1-549-1/12, od dana 15.06.2012. godine sukladno članku 49. stavak 1. alineja 4. Okvirnog zakona o visokom obrazovanju u Bosni i Hercegovini, na temelju prijedloga Agencije za akreditaciju visokoškolskih ustanova Republike Srpske u pogledu izbora stručnjaka s utvrđenog Popisa stručnjaka.

Povjerenstvo je obavilo posjetu navedenoj visokoškolskoj ustanovi u razdoblju od 22.10. do 24.10.2012. godine, a rad Povjerenstva se zasnivao na analizi, ocjeni i pregledu kvalitete samoevaluacijskog izvješća visokoškolske ustanove, a u skladu sa Procedurom za akreditaciju visokoškolskih ustanova Agencije za akreditaciju visokoškolskih ustanova Republike Srpske (HEAARS 114: sept. 2011), Odlukom o normama kojima se određuju minimalni standardi u području visokog obrazovanja u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“, broj 100/11) i Odlukom o kriterijima za akreditaciju visokoškolskih ustanova u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“, broj 75/10).

Nakon obavljene posjete, Povjerenstvo je donijelo završno izvješće o eksternoj evaluaciji u kojem je dalo svoje mišljenje o akreditaciji visokoškolske ustanove „Univerziteta za poslovne studije“.

2. Ocjena kvalitete

Ocjena kvalitete donosi se na temelju devet Kriterija za akreditaciju visokoškolskih ustanova u Bosni i Hercegovini iz Odluke o kriterijima za akreditaciju visokoškolskih ustanova u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“, broj 75/10) koji se u skladu sa Odlukom o normama kojima se određuju minimalni standardi u području visokog obrazovanja u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“, broj 100/11) ocjenjuju opisno i to sljedećim ocjenama:

- potpuno ispunjen,
- znatno ispunjen,
- djelomično ispunjen i
- neispunjen

U pogledu kvaliteta visokoškolske ustanove „Univerzitet za poslovne studije“, Banja Luka, Povjerenstvo je ispunjenost devet kriterija ocijenilo sljedećim ocjenama:

a) razvoj i strategija visokoškolske ustanove;

potpuno ispunjen

b) upravljanje, unutarne osiguranje kvalitete i kultura kvalitete;

potpuno ispunjen

c) procedure za osiguranje kvalitete studijskih programa;

znatno ispunjen

d) procedure za ocjenjivanje studenata;

znatno ispunjen

e) ljudski kapaciteti;

znatno ispunjen

f) kvaliteta fizičkih resursa;

potpuno ispunjen

g) informacijski sustavi;

znatno ispunjen

h) prezentacija informacija za javnost;

potpuno ispunjen

i) međunarodna suradnja;

znatno ispunjen

Uvidom u mišljenje Povjerenstva stručnjaka evidentno je da u samom postupku ocjene ispunjenosti kriterija nije postupljeno u skladu sa Odlukom o normama kojima se određuju minimalni standardi u području visokog obrazovanja u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“, br. 100/11), gdje je definirano da „vanjsko osiguranje kvalitete treba dati jasan odgovor na dostignutost Standarda za unutarne osiguranje kvalitete i ispunjenost kriterija za akreditaciju.“ Konkretno, u opisu ocjene ispunjenosti kriterija nije jasno da li su predmet ocjene bili i svi podkriteriji od devet kriterija za akreditaciju visokoškolskih ustanova:

a) RAZVOJ I STRATEGIJA VISOKOŠKOLSKE USTANOVE

Povjerenstvo je konstatiralo da ustanova ima izrađenu i usvojenu strategiju, koja je javno dostupna, da su u njejoj pripremi sudjelovale zainteresirane strane, te da je njome utvrđena misija i vizija, osnovni i strateški ciljevi. **Povjerenstvo je u mišljenju propustilo konstatirati kada je strategija izrađena, tko ju je i kada usvojio, koje su zainteresirane strane sudjelovale u njezinom razvoju, jesu li misija i vizija adekvatni i primjereni ovoj visokoškolskoj ustanovi, koliko je strateških ciljeva utvrđeno strategijom, te jesu li oni relevantni.** Dakle, u tom smislu nedostaju dokazi i navodi koji bi poduprijeli ovakvo mišljenje Povjerenstva. Povjerenstvo je također konstatiralo u mišljenju da nedostaje preciznija strategija međunarodne suradnje, strategija znanstveno-istraživačkog rada i strategija razvoja vlastitog kadra. Budući da su za jednu visokoškolsku ustanovu tipa sveučilišta ciljevi poput razvoj vlastitog kadra, razvoja znanstveno-istraživačkog rada i međunarodne suradnja zapravo ključni, da se zaključiti da je **Povjerenstvo u mišljenju konstatiralo da utvrđeni ciljevi nisu relevantni.** Osim toga, iz navedene Preporuke Povjerenstva iznesene u mišljenju da se u izradu strategije ubuduće trebaju uključiti predstavnici tržišta rada da se zaključiti da **nisu kontaktirane sve relevante zainteresirane strane.** Povjerenstvo je nadalje konstatiralo da su u sustavu strateškog planiranja na ovoj ustanovi precizno definirani i regulirani sustav i procedure za praćenje ispunjenja planova i realiziranje strateških ciljeva, no istodobno je konstatirano da nisu navedeni detaljniji primjeri prilagođavanja i poboljšanja razvoja. Ova dva navoda su međusobno proturječni. Osim toga, **sustav strateškog planiranja uopće nije opisan, a stupanj njegovog razvoja u mišljenju nije utvrđen (je li taj sustav samo „na papiru“, ili je već bilo evaluacija strategije), na čemu se on temelji, kako ide linija izvješćivanja o ispunjenosti ciljeva itd.** U mišljenju nije navedeno ni kada je strategija donesena, pa se samim time ni neizravno ne može zaključiti stupanj njezine realizacije.

b) UPRAVLJANJE, UNUTARNJE OSIGURANJE KVALITETE I KULTURA KVALITETE

Prema procjeni Povjerenstva, sve stavke kriterija utvrđene su kao potpuno ispunjavajuće, uz utvrđena tri manja nedostatka. No, Povjerenstvo nije obrazložilo svoje navode. **Propušteno je navesti opis organizacijske strukture, sastav sveučilišnih tijela (Upravni odbor, Senat, Vijeće fakulteta), način njihovog rada, strukturu studentskih tijela, način njihovog izbora, te njihove uključenosti u rad ustanove, opis procedura i politika za unutarnje osiguranje kvalitete, nazive tih dokumenata, tko ih je donio i kada, kako se oni implementiraju, razmatraju li se izvješća, analize i preporuke tijelâ za kvalitetu redovito na organima visokoškolske ustanove, prikupljaju li se redovito i na organiziran način mišljenja studenata o kvaliteti nastavnog procesa (npr. studentske ankete), mogu li studenti slobodno i anonimno u njima iznijeti svoje mišljenje o nastavnom procesu, te utječu li utvrđena mišljenja studenata na procese i poduzima li na temelju njih visokoškolska ustanova potrebite mjere.**

c) PROCEDURE ZA OSIGURANJE KVALITETE STUDIJSKIH PROGRAMA

Povjerenstvo je utvrdilo razinu ispunjenosti kriterija konstatirajući da postoje procedure za predlaganje, prihvaćanje, praćenje i provođenje studijskih programa (mehanizmi, dokumenti), no te procedure u mišljenju nisu opisane, niti su citirani dokumenti. **NIJE UTVRĐENO** jesu li programi strukturirani prema kriteriju c.2. (procedure koje posebno reguliraju: naziv i ciljeve studijskog programa; ishode učenja iskazane za ukupnu kvalifikaciju i za svaki predmet; uvjete za upis na studijski program; vrstu studija i način izvođenja; bodovnu vrijednost svakog predmeta iskazanu shodno ECTS-u; način ocjenjivanja na predmetu; relevantnost kvalifikacija osoblja i resursa). **NIJE SPOMENUTO** jesu li studijski programi bazirani na ishodima učenja.

d) PROCEDURE ZA OCJENJIVANJE STUDENATA

Načelno govoreći Povjerenstvo je konstatiralo potpunu ispunjenost ovoga kriterija (utvrđeno je da postoje procedure koje garantuju fer, transparentno ocjenjivanje studenata, utvrđene pravnim aktom te da se kontinuirano se prikupljaju podaci i analizira uspjeh studenata na nivou studijskog programa i ustanove). **No, niti jedan dokaz o tome nije predložen u mišljenju** (kojim aktom, kako teku procedure, kakvi se oblici ispitivanja primjenjuju (pismeno, usmeno, kombinirano), uzimaju li se u obzir ishodi učenja (ako postoje) kod ispitivanja, postoje li žalbene procedure, primjenjuju li se itd.). Diskusija o ECTS-u koja je navedena pod ovim kriterijem pripada prethodnom kriteriju (procedure za osiguranje kvalitete studijskih programa).

e) LJUDSKI KAPACITETI

Povjerenstvo je konstatiralo da postoji strategija za kontinuirano usavršavanje kadrova, dok je pod kriterijem *a. Razvoj i strategija visokoškolske ustanove* konstatiralo da ne postoji strategija razvoja kadra. U ovome dijelu se mišljenje Povjerenstva čini **proturječnim** (vjerojatno je samo potrebno dodatno obrazloženje). Proturječnost je vidljiva i u tvrdnji da je osiguran vrhunski kadar iz okruženja, ali da je konstatiran relativno mali broj objavljenih znanstvenih i stručnih radova, pa se postavlja pitanje po čemu je taj kadar vrhunski ako ne producira dovoljan broj znanstvenih radova. Nadalje, **proturječnost** je očigledna i kod sljedeće dvije tvrdnje: „Uglavnom zadovoljavajući broj zaposlenih i angažovanih kvalifikovanih nastavnika i saradnika; Relativno mali broj profesora, a posebno asistenata u stalnom radnom odnosu iz uži naučnih oblasti na nekim studijskim programima.“ I ovdje je očigledno potrebno pojašnjenje. **U mišljenju nedostaju brojevi, nazivi dokumenata, opis procedura, kritički osvrti na procedure, dosljednost njihove provedbe, opis politike usavršavanja. Nije utvrđeno obavlja li se analiza osoblja, a iz mišljenja se da zaključiti da kriterij e.6. (administrativno i pomoćno osoblje) uopće nije razmatran.** Preporuku „Raditi na povećanju broja zaposlenog osoblja u stalnom radnom odnosu (nastavnike i saradnike) naročito iz uži naučnih oblasti POJEDINI studijskih programa s ciljem razvoja vlastitog nastavnog kadra“ je potrebno precizirati, jer ustanova (a i povjerenstvo na sljedećoj akreditaciji) treba znati na kojim studijskim programima treba povećati zapošljavanje.

f) KVALITETA FIZIČKIH RESURSA

Prema nalazu Povjerenstva visokoškolska ustanova u potpunosti ispunjava sve stavke ovog kriterija. Opis bi mogao biti detaljniji i koncizniji (brojevi knjiga, časopisa, četvornih metara, opis informatičke opreme softwera i sl.) Nije utvrđeno provode li se analize i evaluacije fizičkih resursa, te plan investicija u fizičke resurse.

g) INFORMACIJSKI SUSTAVI

Nedostaje opis informacijskog sustava (koji su podaci informatizirani, koji nisu, koji se prate, koji se ne prate). Nije utvrđeno postoji li sustav upravljanja podacima po kriterijima g.2., g.3. i g.4.

h) PREZENTACIJA INFORMACIJA ZA JAVNOST

Korektno opisan kriterij. Budući da je u pitanju privatna visokoškolska ustanova, možda je Povjerenstvo trebalo s dužnom pažnjom provjeriti jesu li informacije koje se objavljuju nepristrane, objektivne i točne, te samo kao prilika za marketing ili su od koristi za studente i dionike.

i) MEĐUNARODNA SURADNJA

Načelno govoreći Povjerenstvo je konstatiralo znatnu ispunjenost ovog kriterija, ali bez ijednog pokazatelja (broj sporazuma, broj projekata, broj razmjena, diskusije zemalja s kojima je uspostavljena međunarodna suradnja, visinu fondova za međunarodnu suradnju, način njihovog alociranja, vrijednost projekata, uključenost Univerziteta za poslovne studije u njih, i sl.).

3. Zaključne preporuke

Agencija za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvalitete daje preporuku da nadležni obrazovni organ - Agencija za akreditaciju visokoškolskih ustanova Republike Srpske u cilju unapređenja vođenja postupka akreditacije uspostavi procedure za svaku pojedinačnu fazu u postupku externe ocjene kvalitete visokoškolskih ustanova referirajući se na adekvatne akte Agencije za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvalitete, kao i da se cilju uspješne realizacije naknadnih aktivnosti uzmu u obzir gore navedene činjenice.

S poštovanjem,

Dostavljeno:

1. Agenciji za akreditaciju visokoškolskih ustanova Republike Srpske

2.a/a

RAVNAATELJ

dr. sc. Husein Nanić